

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду Краљев трг до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, иу ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

КРВНИ ТРАГОВИ

(НАСТАВАК)

(6)

Пре много година нађен је једнога јутра један славан научењак мртав покрај своје постеље. Он је имао више повреда на челу и на левој слепоочници, из којих је јако текла крв и које су тако изгледале, да оне могу дејствовати смртно, пошто је покојник био стар човек, који више није био способан да се одупре таквим телесним инсултима. Ма да је само ово већ падало у очи, још више је изазивало сумњу то, кад се опазило, да је била отворена фијока у столу, који је био у истој соби недалеко од кревета, и да су се на једном часопису, који је лежао на столу, видели јасни отисци три окрвављена прста. Тај часопис је лежао близу предњег угла даске од стола. Покојников стан имао је једно предсобље, одакле се улазило у трпезарију и собе покојникове породице, а с друге стране у собу за рад за спавање седог научењака. Он је ту одвојену собу за себе за то изабрао, да буде што мирнији кад ради, спава и устаје, те с тога се и могло десити, да нити је породица нити послуга научењакова ма и најмање што приметила те ноћи. Убиство дакле није било искључено, а да је то одиста тако, докази су били: сумњиви положај покојника поред његове постеље, ране на глави, то што је у вече пред убиство био потпуно здрав, што је фијока нађена отворена. Осем тога и сувише ревностни пријатељи научењакови „констатовали“ су, да је из писаћег стола нестало неколико његових важних, још нештампаних рукописа и неколико научних препарата. И ма да се све ово може природно објаснити, ипак је она крвава рука убијачина на часопису и сувише јасно говорила, те се никако није могло мислити, да је смрт наступила природно. Несрећом неко је склопно читав низ безазлених догађаја, о чему се стало говорити, ствар је све више увећавана и ширила се, а свет воли да слуша страшне ствари, те тако је за најкраће време у граду био велики број света убеђен, да је седог научењака убио и опљачкао његов рођени син. Разлози за сумњу чинили су се свету у толико јачи, што је покојников син био познат као миран, уопште уважаван и испитивалац.

Али брижљивом и у сваком правцу вештачки вођеном истрагом доказало се са несумњивом поузданошћу, да је ствар текла овако: Тај стари научењак добио је те ноћи лупање срца, од чега је чешће патио; обазрив, као што је увек био према својој околини, није хтео никога да узнемирава у спавању, сисао је с постеље и потражио неки лек у свом писаћем столу. Ту га је снашао наступ са свом жестином, свест му је мркла, он се срушио на под и повредио се о угао писаћег стола. То је морало произвести ону рану на слепоочници, пошто се угао писаћег стола тачно подударало с раном. Стари научењак машио се за рану, пиннувши је, после чега се наслонио на писаћи сто, те је рука му морала доћи на часопис. Напоследку се могао вратити својој постељи; ту је морао услед новог мркнућа свести поново пасти и челом ударити на угао ноге од постеље, јер су се сви они заседи од тог угла најтачније распознавали у рани на челу. Напоследку се довукао до постеље, где је умро од кашље у срцу.

Али и поред свих ових доказа генијално вођене истраге прошло је много времена, докле се свет окапуо свог несрећног мишљења да је син убио оца. А колико ли би тек лакше било доказати свету, како је ствар текла, да се тада знало за Гелтонову науку, те да су линије на отиску покојникових пр-

стију упоређене с линијама прстију његовог сина, у кога се сумњало да је убица.

Ако сад хоћемо, да се користимо овим научним случајем, ваља нам имати на уму ово: кад нађемо крвних отисака, тада ћемо морати да линије са прстију убијенога обезбедимо за доцнија упоређивања. Могу ли лекари поуздано казати, одакле су нађени крвни отисци, разуме се да ће се најпре узети дотични отисци са леша. Али ограничити се уопште само на ове, била би неопрезност, пошто се доцније могу наћи други трагови, отисци, који су постали од других удова. Не остаје дакле ништа друго но да се сниме сва места на рукама леша (ако је бос онда на ногама), и то она места, која имају дотичних линија.

Методи што их Гелтон предлаже (снимање на начаћеним плочама или с помоћу штампарске фарбе) нити су једини ни за све случајеве целесходни.

Најбоље је употребити сваку масну боју, која се размаже на каквој стакленој или металној плочи, на коју се дотично место тела притисне, а за тим отискује мирно и поуздано на хартији све докле нам не испадне за руком добар и тачан отисак. За тим довољно је, кад се сув или лако намањен прст притисне на какву врло глатку површину, н. пр. на стакло, порцулан, метал и т. д., па онда се траг пажљиво поспе брашном, бојом у праху, фином прашином и т. д. и оно што не прионе одува се. Исто тако може се употребити свака боја, која се у води раствара, а и врло добро мастило, црна кава и т. д., а то тако кад се прст тиме овлажи и на чистој хартији отисне. У крајњем случају може се манипулисати и без икакве боје, на тај начин, кад се прст притисне, ма и на кратко време, на какво вруће стакло. Кад се на пример палцем и кажипутом добро ухвати за стаклени цилиндер лампе, која гори, па онда се брзо пусти, пре но што се бол осети, тада се на цилиндеру, стаклу од лампе, добију врло добри отисци. Пошто су ти отисци постали од масти, коју ми имамо на кожи, и пошто се ова отопила услед топлоте цилиндера, разуме се да би њих, тих отисака, нестало, кад би их поново изложили топлоти. Ако би дакле отиске продуковали на тај начин, лампа се мора угасити и цилиндар оставити да се расхлади. То све може се учинити и на угрејаном комаду прозорског окна и т. д.

У понеким случајевима сви ти методи не вреде ништа, а на име не вреде онда, кад онај, чије је папиларне линије потребно снимити, неће или не може то да учини, н. пр. кад хоћемо да снимимо линије неког леша. У таквим случајевима неће се употребити боја, већ каква пластична маса, за што су добре врло многе мекане масе. Врло добри отисци могу се добити на тесту сваког ситног брашна, на угњеченој средини свежа хлеба, на финој иловачи, на гипсу, који се почео стврдњавати. Тај посао ради се овако: Тесто или већ друго што, на чему хоћемо да извадимо отисак, распљошти се, па се тако чврсто притисне на прст и т. д., а за тим скине право, не помичући лево или десно. Тако се добију отисци, којих се линије под лупом потпуно јасно распознају. Није нам ваљда потребно ни истичати, да врло велику пажњу треба поклањати приликом узимања отисака код мртваца.

Кад смо дакле на месту, где је дело извршено, нашли отисака од прстију и кад смо са мртваца снимили отиске, онда је пре свега потребно, да стручњаци (судски лекари или лекарски микроскопичари) констатују, да ли ти отисци нису од самога убијенога лица, у коме случају ће ти отисци имати још само

ту вредност, што ће се из њихног постојања моћи видети, шта је тада повређени још радио. Ако се пак ти отисци не слажу линијама на прстима и т. д. убијенога, онда је оправдано схватање, да су ти отисци од учиниоца. Извесно је да ником неће ни на ум пасти да тврди, да би та испитивања могла имати какве вредности у погледу трагања за лоповом, али она могу имати врло велике важности, кад је у питању да ли је нека притворена личност крива или невина. Да би се у даном случају могло брзо и тачно учинити упоређење, било би паметно, кад би се узети оригинални отисак окрвављеног прста фотографовао, а добијена фотографија такође фотографски два до четири пута увећала. Је ли тада потребно упоређење с каквом личношћу, чији се прсти посматрају на лупу, упоређивање је много лакше, кад је corpus delicti већ према потреби увећан, тако да се он може посматрати без лупе.

Да узмемо један нарочит случај. Рецимо да је на месту извршеног дела нађен отисак једног крвавог левог палца (тако су изјавили стручњаци) и да се констатовало, да отисак палца леве руке осумњичене личности има исте онакве линије као и corpus delicti. За тим узмемо, да су и други докази о кривци осумњиченога такви, да је он оптужен, те да је сад изишао на главни претрес. Пошто ће идентичност дотичних линија извесно открити важан моменат у кривци, а пошто извођење овога доказа са врло малим објектима има своје рђаве стране, то би ваљало фотографовати траг, који је нађен на месту догађаја и добивен фотограм увеличати колико је више могуће. Наравно да се с увеличавањем не сме тако далеко терати, да линије постану нејасне, јер ретуширати се не сме ни под каквом погодбом, не сме се упропаштавати вероватност изнетог средства за доказ. Потребно је да се изнесе тако рећи чисти природни продукт, гола фотографија без икаквог вештачког дотеривања. Тада се узме отисак левог палца учиниоцевог, ако је могуће (да би био једнак тон у боји) с неколико капи говеће крви и то на сличној подлози, какву има corpus delicti (дакле н. пр. на хартији, дрвету, гвожђу, стаклу и т. д.). Тај отисак се фотографује и исто онолико пута увелича колико и corpus delicti, тако да се у оба случаја створе што је више могуће једнаке погодбе. Ако је личност, на коју се сумња, одиста оставила на месту догађаја отисак свога палца, онда ће те две увеличане фотографије, кад се једна стави поред друге, тако јако бити сличне, да у њихну идентичност неће посумњати чак ни онај, коме су те ствари дотле биле потпуно непознате.

Имамо да приметимо још и то, да се отисци папиларних линија — као што се само по себи разуме — могу произвести не само крвљу, већ и свима могућим бојама, у које би учинилац стао, нагазио, замочио случајно руку и т. д. Шта више у приликама те линије могу постати и без икакве боје, а то је само услед природне масти на кожи, ако је учинилац прст и т. д. притиснуо на врло глатку површину, н. пр. на стакло. Покушајте само чврсто притиснути јагодицу од прста на прозорско окно, па ћете видети, како су јасно на њему изишле папиларне линије.

Чување крвних трагова

Сад прелазимо на питање, како ће се с нађеним и узетим крвним траговима поступати и како ће се они чувати, да би могли неповређени и у својој целини доћи у руке стручњака. У колико ће бити посао сигурнији, од веће вредности и у исто време лакши, кад му се согорога delicti преда у неповређеном стању, појмиће сваки онај, који зна, шта то значи „морати тачно радити“. Колико се пак незгода може у том погледу појавити, казује нам и сувише искуство. — Ево једног примера:

Код једног осумњиченог човека нађена је цепна марама, на којој као да је било крвних мрља (марама је била плава, те се мрље нису могле видети). Тај човек је изјавио, да марама није његова, но да му је дао један непознати, који је вероватно био учинилац. Иследник, коме је осумњичени доведен, дође на ту луду мисао, да мараму даде једном жандарму с налогом, да је показује у околини свету, и распитује се, да ли не би знали, чија је то марама. Жандарм је сад с том марамом и сумњивим мрљама јурио неколико дана, показивао их у свакој кући, у свакој крчи и износио пред очи свакоме, кога год сретне, па се враћао с одговором, да мараму нико не познаје. Али како су изгледале мрље! У место ранијих, сјајних кора, биле су још само бедне мрље крви, која се у мараму упила. Па онда, колико је ту човек могао бити поуздан, да ли су се те мрље мо-

гле сматрати као крвне мрље? Није ли могао бити оправдан приговор, да су те мрље постале тек доцније од крви из жандармова носа, услед повреде на руци, коју он можда није приметио.

(Свршиће се).

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

На постављено питање у бр. 4 нашег листа добили смо од нашег сталног сарадника, за ове послове овакав одговор:

»§ 49 грађ. законика гласи: „Општина једна сматра се у призрењу приватних права, као једно морално лице, коме сва ова права припадају, која јединственим лицима, у колико се то по унутрашњем устројству неби особито одредило.“

Дакле, према пропису ове законске одредбе, општина у своје приватно право, наспрам приватних лица, и наспрам државе, за своје приватно право, подлежи прописима и захтевима законским у случају грађанских спорова, свима оним обавезама, за суђење, као и сва остала приватна лица, ако то и у колико нису специјални закони по њеном унутрашњем устројству „особито одредили“.

Ако би се десило, да општина има да води са киме приватни спор, услед дуга или накнаде штете, или каквих других томе подобних и сличних случајева, онда и општина у овоме своје право, као и свако приватно лице, подлежи плаћању такса, како канцелариских, тако и спорних, као и свако приватно лице у опште.

Закон је заштитио општину, §-ом 234 грађ. законика у своје имовно право довољно, овим изричним прописом: „Што је год свима житељима земаљским или једне целе општине на уживање одређено, оно поједина лица, немају права заузети, ни са свим ни од чести.“ Даље, закон је а у заштиту ове повластице дате општинама, прописао и главу XLII „о иступљивањима тичућим се општине...“ а нарочито одредбом § 375 тач. 1 и 375 а крив. законика, и главу XLIV „о иступљивањима, којима се чини штета општини, нарочито о онима, која се тичу утврђења обала и река.“

Сва ова дела означена у ове две главе, која прописује у III својој части кривични законик, у заштиту јавних општинских права и чувања општинских добара, иступне су природе и за суђење оваквих кривица, по § 4 полиц. уредбе надлежни су општински судови, а последња инстанција за разматрање је § 15 и 16 полициска надзорна власт.

Приватно општинско право, према појединцу или према држави, суде првостепени државни судови, на тужбу општине, или кога противу ње.

Сада наилазимо на оно што је главно и што је општински писар у бр. 4 ставио као питање: „кад би општински судови имали да воде спорове кривичне или грађанске, било са државом, било са појединцима, за разна своја потраживања или давања; даље око својине општинске и т. сл., то су они у положају приватних лица и подлеже плаћању таксе, која је за такве случаје прописана и т. д.“ По чл. 1 зак. о таксама подлеже ли плаћању таксе или не.

Општина по специјалним законима има ограничена своја права у погледу поступања са својом имовином. То ограничење је заштита од самовласника и она се користи благодетељем, које јој горе наведени изрични законски прописи дају. Остало њено просто приватне природе право има прибављати, као и остала приватна лица.

Овај општински писар пита: може ли општина за своје просто приватно право, за које нема благодетеља и законске заштите, тражити путем спора, без законом захтевајуће се таксе.

На ово питање ћемо одмах одговорити да **не може**. Онако исто, како сваки мора таксу платити, мора платити и општина.

Но овај општински писар вели, када би се десило, да која општина нема нигде ништа од имања, како би се онда у томе случају поступало, да ли би се и њој издало уверење о немаштини.

Доиста ово је чудноват појам, а још чудноватије питање.*) Да ли се замислити то да једна општина, па ма колико глава

*) Општински писар, који је ово питање у 4 броју нашег листа изазвао, спада у најпремније општ. писаре. Уредништво има уверења да је он ово питање истакао једино у цели да се популарише истина: да се општине не могу сматрати као сиромашне. А да је то

бројала, — да не узмемо јасне законске захтеве за минут у обзир, — може бити сиротног стања? То се не да ни замислити. Шта је општина, ако није састав оних грађана и оних глава која улазе у њен састав? А да ли се замислити та околност, да једна општина, по саставу својих правних порез и прирез плаћајући глава, може бити сиромашна, да не може да плати парничну или какву другу таксу, и ко би био тај који би тој општини дао уверење о немаштини? Који би државни суд, овакво уверење могао и на основу кога законског прописа примити, за извину плаћања таксе?

Овај општински писар, као и сви остали писари, па и грађани ове државе, зна, да наше општине по своме устројству, подлеже прописима специјалног закона о општинама. Па када то зна, онда сигурно зна и то, да наше општине имају своје суднице, своје кошеве по специјалном закону о кошевима, своје службенике, кметове и све остало особље, па следствено општински одбор, и општински збор, све ово на основу јасних одредаба тога закона. Он ако не зна, мора да зна, да све ово и читаво кретање у општини стаје новаца, јер нико тамо ништа неће да ради бадава, нити ма ко уноси материјал у исту бадава. Он мора да зна и то, да општина у разним позивима мора одговарати и државним потребама, као што су, школа, војска и војене потребе и т. д.

Кад се све то зна, и мора да зна, онда, откуда та реч о сиромаштини општине. Општина мора да одговора свима својим обавезама, а разуме се да томе не одговара зграда суднице, по збор грађана који исту састављају.

Да није тако, онда зашто би закон о општинама говорио о општинским рачунима, саставу годишњих биланса, на концу године и саставу буџета за идућу рачунску годину.

Дакле гди год има општина ту има прихода, од такса, потврда и осталих доходака и има расхода. А шта ово значи? Значи то да свака општина неминовно мора имати свој *буџет*.

Па већ кад је реч о буџету — предрачуну — за приходе и расходе за идућу годину, онда се насигурно у истом, имају предвидети и непредвиђени трошкови. Све што општина предвиди у свом буџету, онда то чини, на основу прихода од прошле године и ударањем приреза на своје грађане, ако јој приходи нису довољни за покриће трошкова. Дакле када тако стоји, онда би се у случају какве парнице или тужбе, противу кога приватног лица, која би се имала од стране суда подићи, такса имала платити из оне партије предвиђене за непредвиђене трошкове. Деси ли се случај да је ова партија исцрпљена, ту је општински одбор, па ако и он не буде могао наћи излаза, да пребаци ову суму из друге партије у ову, онда се позива општински збор да донесе своју одлуку о новом прирезу.

Дакле где има порез плаћајућих глава где има буџета са расходом и приходом за општине потребе, не може се ни замислити сиротно стање једне општине. Бар код нас ни по закону ни стварно такве општине не постоје.

Држимо, да смо овде довољно објаснили општинском писару на његово питање, да ли ће се и општ. судови у парницама за општину у њеном приватном праву, моћи служити уверењем о сиротном стању.

На ово питање правилно су одговорили још и ови:

Мијаило Миловановић, писар, општ. бањанске
Радомир М. Ђорђевић, рачунов. општ. новачке
Стојан П. Томић писар општ. новачке
Светозар Ђорђевић писар општ. мајданске
Цветко Обрадовић рачун. општ. трнавачке
Мијаило М. Палуровић делов. општ. трнавачке
Аврам М. Куновчић писар општ. придворичке
Ђорђе Радојевић практ. ср. млавског
Манојло Н. Манојловић делов. општ. сталзјске
Син. Д. Вилимоновић писар општ. градачке
Драгић Н. Шоланћ делов. општ. белоречке
Тих. М. Спасић писар општ. белоречке
Никола Стошовић рачун. општ. бљачке
Радосав Урошевић писар општ. бљачке
Живојин Ђ. Поповић писар општ. голубачке

постигао, доказ је, што је баш на ово питање уредништво добило од великог броја општинских писара, изузев ових чија имена износимо, — неправилне одговоре.

Уредништво.

* * *

Од једног општинског писара добили смо овакво питање:

По § 471 грађ. судског поступка земљоделац мора да има 6 дана орање земље рачунећи ту кућу и окућницу, а поред тога на сваку мушку порез плаћајућу главу по пет дана.

Када општински суд са одбором има да изда уверење земљоделцу о томе, да сем продате земље има онолико колико горњи законски пропис захтева, чега ће се придржавати да ли по пописној књизи 6 или по распореду бр. 4.

Наш одговор гласи: када земљоделац хоће што од свога имања да отуђи, дужан је изискати од општ. суда уверење, о томе: да му сем оног имања које је у намери да прода остаје још онолико колико од њега тражи § 471 тач. 4 грађ. закона. Ово уверење издаје суд са одбором, и то тек тада када изађе на лице места, сво његово имање метром премери и онда у потврди наводи, да ја суд општински изашао на лице места, да је имање метром премерио, и да продавац према тој нађеној мери има онолико земљишта, које према закону не сме отуђити, и тек му онда издаје уверење, разуме се ако мером није заузето приватног, општ. државног и опште народног имања, ако противу мере граничари нису ништа приметили и ако ни са ким у спору није, јер иначе му се не може ни тапија код општ. суда потврдити.

Ово уверење потврђује државна надзорна власт, тврдећи не само истинитост потписа и печата но и садржину, а ово уверење поред суда подписују и одборници.

Формула за ову радњу изнета је раније у „Полицијском Гласнику“.

ЈЕДНА ИДИЛА

СЛИКА ИЗ ВЕЛИКОВАРОШКОГ ПРЕДГРАЂА

од Јове Адамовића

Часовник који висаше више дугачког, прљавог стола у кафани код „Златног Бика“, стаде тромим, крештавим звучима избијати прво четврти па онда целе часове, прекидајући на тај начин тишину која беше моментано наступила у кафани.

Два сата по подне.

„Наполеон мали“, тргнувши се из дремежа који га беше већ пре једног сата спонао, подиже главу са руку наслоњених на сто, погледа дремљиво око себе питајући се где је, па се онда диже и упути вратима, гегајући се при том час лево час десно, као морнар по хамбурцким улицама.

„Зар оде!“ викну за њим један од тројице гостију који сеђаху заједно са другим столом.

Лота, мршава висока келнерица са набељеним лицем и модрим прстеновима око очију, подиже на овај узвик поглед са свињских ребарца које је баш вадила из једног лонца и ређала на тањир, па видевши Наполеона како се упутио вратима, остави ребарца па појури за њим. Таман је Наполеон дохватио руком кваку а Лота га стиже, дохвати га за јаку од капута, па га тако јако трже од врата да умал не седоше обоје на кафански под.

Се се ово извршило у највећој тишини како од стране Наполеона тако и Лоте. Само се онај који је и обратио Лоти пажњу на Наполеонов полазак, смејао из свег гласа:

„Ха, ха, ха, ха, Наполеон опет изгубио битку!!“

Наполеон седе на једну од оближњих столица гледајући мирно преда се, као да му се ништа није догодило, а Лота стаде преда њ, заукавши једну руку у кесу за новце која јој висаше о дугачком кајишу низ бедра.

„Хајд плати, па онда иди“, поче она.

„Шта?“

„Имаш пет ракија десет пфенига, пет кригли пива шесет пфенига, свинско ребарце тридесет, два парчета леба шест, пола литра вина осамдесет и две цигаре десет пфенига. Свега марку и двадесет и шест пфенига“, израчуна му Лота.

„Добро“.

Настаде тишина. Наполеон гледаше и даље преда се као да се све то неког трећег тицаше. Лота стаде нестрпљиво звецкати новцима у кеси.

»Хајд плати; немам кад да се с тобом овде заносим«, и она га дохвати руком за раме па га стаде дрмусати.

Наполеон се маши пешира који му беше спао са главе, па рече мирно и гласом као да предлаже нешто што се само по себи разуме:

»Забележи«.

Лота поцрвене у лицу од јада, услед чега јој прстенови око очију дођоше још модрији, па се онда саже да би могла погледати Наполеону право у очи:

»Јеси чуо, Наполеон! немој да зовем господара; ти знаш шта те онда чека. Платићеш онда и оно старо не само ово!«

У изглед стављени долазак газде као да није ишао у рачун Наполеону. Он се маши руком у један, па онда у други џеп, па извуче најзад цео свој иметак: две марке. Он их стаде загледати као да се са њима опрашта, али га прекиде у томе Лота, која му их зграби са длана па бацивши преда њ четири пфенига као кусур, оде за »биче« да настави ређање ребарца, око којих се беше већ скупио легион мува разне сорте и величине.

Наполеон се ухвати за нос, трљајући прстима врх истог, и гледајући замишљено преда се као да премишља шта да ради, па се онда упути на своје старо место, на коме је цело пре подне преседео.

»Донеси ми...« поче али не доврши налог, но се окрете вратима па изађе из локала гунђајући:

»Стоко... марво... рогата марво проклета«.

Нанољу беше ужасна врућина. Врели сунчани зраци одбијаху се од тротоарског асфалда, распостирући јару као у каквом парном купатилу. Високе, сиве, четвороспратне куће без икаквих архитектонских украса и голе као модерне апсане, не допуштаху ни најслабијем поветарцу да проћарлија кроз сада потпуно усамљену улицу, што је жегу још несносијом чинило.

Наполеон стајаше неко време пред »Златним биком« као да размишља, где ће и шта ће, па се онда тромо крену кући; било што се сетио да нема новаца, било што га оморина поче успављивати.

Беше то мален, незграпног тела човек четрдесетих година. Високо, четвороугаоно чело и ђосаво бледо лице са кукастим носом и водњикасто-плавим очима, донели су му надимак »Наполеон«, тако да му временом сви заборавише право име. Пошто је вечито стајао на ратној ноzi са крчмарима и келнерицама; непријатељство које се увек свршавало изабацивањем Наполеона из локала на улицу, што разуме се није имало никакве сличности са делима славног му имењака, то му другови додадоше надимку »Наполеон« још и предикат »мали«, за разлику од »Наполеона великог«.

»Наполеон мали« беше прави тип фабричког радника — пијанице. Један од оних које раднички сталез на стотине хиљада броји, и из чијих се редова регрутују становници казних завода, лудница и болница. Равнодушан према свему, само не према пићу; створ коме су морал, част, поштење и т. д. до крајности мутни појмови, и кога само његов природни инстинкт или његова индиферентност чува од злочинства и престапа. Једном речи, прави представник оних, који сачињавају паличје оне медаље што се зове великоварошки живот; страна, коју због њене прљавости и жалосног стања ретко ко загледа.

Логаним, тромим корацима корачаше Наполеон напред, гунђајући и проклињући при том Лоту и целу крчмарску тевабију.

»Све, целе две марке одоше!« викну он гласно, застаде, маши се руком у џеп, па извукавши она четири пфенига, стаде их као замишљено гледати и нешто преда се гунђати.

»Да га није Лота, та стрвина, преварила? Он пође опет. Један пас који је дотле мирно лежао у хладу једне капије, устаде сада па стаде пратити Наполеона њушкајући му ноге.

»Зацело га је преварила. Откуд он да попије толико? Зар неби морао бити пијан да је све то попио?«

»А зар сам ја ваљада пијан?! Ха, или шта?!« викну он опет гласно, па застаде понова, погледавши око себе изазивачким погледом. Пошто на улици никде никога не беше, то му нико и не одговори на ово питање. Он стајаше неко време као да чека одговор љуљајући се при том ђа на једну ђа на другу страну, па онда продужи пут даље, а онај пас који га је почео пратити остави га, па се врати опет у хлад. Зној беше пробио Наполеона скроз и скроз, али он као да то и не осећаше. Заборавивши и рачун и своју уображену трезвеност, стаде пева-

ти, али не певајућим гласом но као човек који у сну говори — на махове:

»Emma... mein gelie... btes... Mäuse... schwän... zehen... Mei...«

Даље није могао, јер га и језик и памет издаде. Он стаде поново, зари обе руке у џепове од дугачког капута кога је недељом и зими и лети носио, па стаде по истима чепркати, ни сам не знајући шта тражи. Прсти леве руке дочепаше нешто бити, гледајући блесавим погледом преда се. Разуме се да није могао да погоди. Најзад извуче нађени предмет па га стаде загледати. Беше то полупропушена, готово сасвим угњечена цигара; можда од данас а можда из пређашњих времена. Ко ће то знати.

»Ех, ту ли си!« викну он кезећи се као да је то бап и тражио. Метнувши цигару у уста стаде опет чепркати по џеповима, тражећи по свој прилици палидрвца. После неколико тренутака престаде са тражењем, било с тога што је дошао до уверења да нема оно што тражи, било да је опет заборавио шта је хтео. Он гледаше неко време укоченим погледом преда се као да се дубоко замислио, намршти се неколико пути па наједаред тресну цигару о земљу и зажди што је игда могао на улицу градећи притом читаве серпентине.

(Свршиће се).

РУСКИ ПОРОТНИЦИ

— ИЗВОД ИЗ ЈЕДНОГ ПИСМА —

»...У Тули је живео један млад, здрав и снажан мужик. Отац је његов, и ако је он давно прошао двадесету, поступао са њиме по старо руском обичају и држао га у шкринцу, не допуштајући му да ленствује, или да зарађени новац пропије у сеоској механи. Младић се никако не могаше помирити са строгошћу очевом; после једне немиле сцене, када је баћушка — отац шамаром поучавао сина, остави овај колибу очеву и на скоро нађе једну испичутуру, која је узела на се, да за извесан квантум »вотке« отпрати тату на онај свет, где више неће сметати сину...

Поткупљени убица у брзо за тим изврши што је обећао...

Али једног дана, »јарко сунце« проказа дело и баћушка — син освану једног јутра на оптуженичкој клупи...

Признао је све и ништа не хте порећи — и буде ослобођен као невин, јер су господа поротници нашли, да је радио у »афекту«.

* * *

Један други случај...

Млада сељанка *Татаринова* морала је напустити Петроград, пошто је рок њеном пасошу протекао, а муж њен, који је негде у унутрашњости радио као скроман и честит човек не хте јој послати други већ је звао к себи.

Али је *Татаринова* претпостављала живот у Петрограду поред једног лепог каплара, оном уском провинцијском животу, који ју је чекао... Са мужем већ не живи две године, а и љубазник јој више не поклања особите пажње од оног тренутка, како му је родила сина, и с тога *Татаринова* не оста друго, него да се врати мужу; али где ће де'ти невинашце од три¹/₂ месеца? Брзо се реши, зави детење у крпе и похита низ мрачне улице... На једном мирном углу заста, из џепа извади један запущач пивске флаше од плуте и тури га невинашцу у грло... дете је плакало, али је одмах за тим било све мирно. Тако је она ишла читава два часа кроз мрачне и забачене улице и за све то време, осећала је како се грчи тело детиње у издисају, покушавајући да избјеи запущач. На послетку му се удови престадоше мицати... све је било мирно. »Мама« га разви из крпа и баци у једну помијару поред које је пролазила... мртво... хладно...

Захваљујући разним околностима, полиција је ушла у траг овоме злочину и немилосрдна мајка признаде све пред судом, испричавши цео ток на претресу, да је се публика жежила и грозила. Али дванајест паротника — дванајест отаца — нађоше да није крива и — ослободише ову звер-мајку!

* * *

Трећи случај...

Ту скоро десио се и овакав случај. Госпођа Линевић врло варварски поступа са својом тринаестогодишњом пасторком. Ту-кла је, мучила је на свакојаки начин, бола је иглама, и на по-слетку гушила је јастуцима. Јадно, измучено девојче једног дана улучи прилику и умакне. Противу маћехе подигне тужбу а господу поротници нађоше, после дужег саветовања; као што пише у протоколу, да г-ђа Линевић није крива и — ослободише је!

* * *

Али, прави *ridce de resistance* био је процес *Коновалових*, који се сад пред прошли Божић — одиграо, и који показује грозну слику покварености, сујеверја и свирепости.

Петар Коновалов, честит бравар, ожени се 1894 год. са ванредно лепом сељанчицом *Аном Киселевом*, која одмах после свадбе напусти свога мужа, да би у једном забаченом крају, где је узела засебан стан могла живети по својој вољи. Ана Коновалова живела је сјајно, јер је била лепа и у брзо нашла доста пријатеља, који је на рукама носилише... Њена мати Анушка Киселева послуживала је и дочекивала госте а сем њих двоје у кући био је и неки њихов даљни рођак Пелегин и једна „пријатељица“ Катарина Павловна. Једина сметња за каријеру Коноваловеве био је њен — муж. Он је чешће посеђивао и — досађивао; и никако се није дао склонити, да јој изда пасош за одвојени живот, већ је на против тражио — на шта је имао права по руским законима — да заједнички с њом живи.

Да би весели и безбрижни живот могла продужити, морао се Коновалов смакнути. У почетку се покушало, да се ракијом трује и надали су се, да ће у брзо морати од пића умрети; али кад та метода не поможе, реши се „пријатељица“ Катарина Павловна да смакне Коновалова. Разуме се, да се Коноваловљева жена морала пре свега на икони заклету, да неће заборавити своју „пријатељицу“. План је био овакав. Она је требала да позове свога мужа да је посети уочи 6 децембра, уочи празника Светог Николаја Чудотворца. Коновалов је збиља и дошао око осам сахата у вече, и жена је морала „пријатно“ с њим поступати. Тога вечера дали су му толико да пије, докле и свест није изгубио. Онесвеслог за тим пренесу у спаваћу собу и положи га на тепих пред постељом. За тим се сви четворо саветоваху, шта да раде. Мати Коноваловљева мислила је, да убиство треба одгодити, „пошто је сутра велики празник“. На послетку се бацише на колена пред иконом Николаја Чудотворца и помолише му се за помоћ, да би им дело испало срећно за руком и да би их од сваке казне сачувао. Молитва их умири и они приступише — делу. Павловна се обрати жени убијенога:

— Дај ми твој шнур са мидера!

Ова јој се одмах одазва, па онда оде у другу собу, да не види призор.

Када се мало после вратила, муж је још крклао у последњем ропцу...

После неколико тренутака било је све мирно. Убијеног стрпају у један сандук и Павловна отпутова с њим Николајевском жељезницом у своје село. Приспевши тамо, исприча своје оцу шта има у сандуку, и уплашени баћушка морале упрегнути своја два коња и однети леш на једно усамљено и снегом покривено поље и ту га у снегу затрпа...

Павловна се одмах по том врати у Петроград и тек је сад отпочео наравно живот *in dulci júbilo*.

Коноваловљев леш нађен је у скоро после тога, али је близу две и по године морало протећи, док су кривци изашли пред суд. У децембру прошле године, три године после ужасног убиства, изречена је пред петроградским судом пресуда...

Коноваловљева жена признала је све и не хте штетети ни себе ни друге, јер је гризла савест и из главе никако није могла истрти ужасну слику удављеног јој мужа... То су били хистерички напади од којих се није могла спасти...

Поротници се повукоше ради саветовања. Дубока тишина владала у великој дворници, када се после двочасне конференције вратише. Пресуда је гласила за жену Коновалова: — није крива! — Тако исто ослобођени су као некриви њена мати и Павловне отац, а као *криви* означени су Павловна и Пелегин и осуђени на десет година робије.

ПОД ПОЛИЦИЈСКОМ ПРИСМОТРОМ

Последњи ландграф хесен-хомбуршки, који је умро 1866 године, био је по причању особењак.

Поред многих других ствари, које се причају о њему, он је био и велики непријатељ народа и овација. Светковине је у опште избегавао. Сваке године, на дан свога рођења, имао је обичај да се уклони из Хомбурга, само да би тај дан провео на страни удаљен од сваке галаме.

Најчешће је тога дана одлазио у Кенигстајн. То је једна мала забачена варошица у Немачкој. Ту би по целој пре подне проводио у шетњи разгледајући тако рећи сваку кућу и разгледале у околини. У подне враћао се из шетње и свраћао у гостионицу код Пфафа, где би ручао и забављао се с гостионичаром и председником општине.

Било је то 1856 године.

Једног дана, пре подне прича председник десила му се у служби овака једна епизода, која га је на редак начин довела у додир и познанство с ландграфом.

Општински позорник на линији јави бироу, да је приметио једног непознатог, постаријег, сувоњавог човека, где шврља улицама и разгледа тако рећи сваку кућу. Одевен је, вели, просто. Има на себи одело од суре тканине, а на глави цилиндер шешир. По свему чини му се да је тај човек сумњив. На питање, шта да ради с њим, добије наредбу, да мотри и даље на њега, али да не предузима ништа док му се не нареди.

После тога дотрчи поново позорник у биро и јави, да се подозрева личност налази истог тренутка у главној улици, и, да му се чини, да се спрема већ да кришом умакне из вароши.

Причање позорниково изазва најзад и самог председника да се заинтересује за непознату личност. Он се реши да се увери која је то личност, па ако буде потребно, и да је евентуално додвори. С позорником крене се истог часа да непознатог нађу и на извесном растојању прате га обојица, па ако буде покушао да бежи, да га ухвате и вежу.

Како се и самом председнику учинило, непозната личност на први поглед изгледала је, да има намеру, да се упозна најпре с вароши и околином, како би по ноћи или кад је магла, могао неочекивану посету коме од грађана учинити.

На један пут се странац одвоји и окрену право гостионици Пфафовой, која је прва у Кенигстајну, и полако уђе унутра.

Председник спазив то остави пред вратима позорника, а сам уђе за странцем да би се претходно од гостионичара известио о свему што му је било потребно у овој прилици.

Пошто је описао гостионичару непознату му личност, и скренуо му пажњу на подозрево његово држање позва га да буде обазрив у овој прилици, јер је у изгледу, вели, добар лов који им не сме измаћи.

Гостионичар се подругљиво само насмеја, а лице његово исказиваше неку тајанственост. Он обећа председнику да ће непознатог одмах пронаћи, јамчећи да му он неће лако побећи из његове куће. Ну, кад гостионичар место да покуша тражити непознатог у одељењу за обичне гостинске посетиоце управи своје кораке најинтелигентнијој гостинској соби, председника обузе одмах нека слутња.

После кратке паузе, изађе гостионичар из собе и позва председника да приђе ближе. — „Онај, кога тражите, вели, чека вас.“ Председник приђе непознатом, а гостионичар престаји га речима: „*Н. С. Ландграф Фердинанд од Хесен-Хомбурга.*“ Затим представи ландграфа председника. У том тренутку изгледало је председнику, као што је сам причао доцније као да су сви громови с неба срушили се над њим. Од страха збуњен у први мах није био у стању ни да покуша да се правда. Ландграф је међу тим његову збуњеност приметио. За његову ревност и одану службу похвали га и захте да и позорник, који је стајао пред вратима и чекао на заповест председникову уђе, кога такође похвали и обдари са 2 наполеондора.

Председник је заблагодарно високом госту на милостивом пријему и пажњи, али се у исто време зарекао да ће у будуће бити најљивији у трагању за непознатим личностима, и да полицијске тајне без нужде неће поверавати гостионичарима.

Ландграф Фердинанд, поред свега његовог особењаштва, био је ипак добар господар и уживао је симпатије свију својих поданика.

Д.

ИВЕЛИНА САМОРИС

Guy de Maupassant

— Контеса Саморис...

— Она дама тамо у црнини?

— Да!... Познајете ли је?

— Не!

— Носи црнину ради кћери, коју је сама убила!

— Ах, идите, молим вас!... Шта ми ту причате?

— Са свим обична ствар без икаквих сензација!

— Дакле?...

— Готово ништа. Многе су куртизанке дошле на свет да живе као поштене жене, тако се бар вели; ну и многе тако зване поштене жене, да би postale куртизанке... није ли истина? Е па, мадам Саморис, предестинирана куртизанка имала је једну кћер која је била рођена као поштена... то је све!

— Не разумем вас!

— Е па чујте објашњење. Контеса Саморис једна је од оних елегантних странкиња, које сваке године гомилама пуне Париз. Као мађарска, можда влашка грофица, или, и сам не знам каква... појавила се једне зиме у једној палати у Јелисејским Пољима, томе авантуристичком крају, где је отворила један од најелегантнијих салона. И ја сам је посеђивао. Зашто? можда ћете ме питати. И сам не знам. Доста то, да сам, као и сви тамо одлазио, јер се коцкало, јер је било и слабих жена и лакослиених људи... Ви познајете тај свет лажних витезова из најразноврснијих слојева, све је племенито, све је с титулама и — непознато. При најмањем поводу сваки ти говори о части као да вади кебу из појаса, сваки ти прича о својим прецима, саопштава ти своје доживљаје; прави лунежи и лажови: опаснији од њихових карата, лажнији од њихових имена... Ја се дивим тим људима. Интересантно их је прозирати, интересантно их је познавати, дивно их је слушати; јер, они су врло често духовити, ретко банални, што је опет случај код истините и праве аристократије... Даме су им лепушкасте, лукаве и тајанствене. Имају обично дивне очи и несравњиву косу; да, и њима сам се дивно. Мадам Саморис прави је тип тих авантуристкиња; елегантна, обла, још увек лепа, очаравајућа, витка као мачка и примамљива. Може се човек дивно код ње забављати; тамо се коцка, игра, сушира, — све оно што пружа задовољства човеку, који је навикао на светски живот. Имала је кћер; била је витка и дивна, вазда весела и готова на сваку забаву, вазда насмејана а при том страсна играчица. Права кћи једне авантуристкиње. Па ипак, она је била невинна и ништа није знала; дете, које није ништа видело, ништа знало, ништа разумевало и ништа одавало од свега што се у родитељској кући десило...

— Од куд ви све то знате?

— Од куд знам? То је баш најмаркантније од свега другог. Једног јутра тек што сам мислио да изиђем из куће и камердинер ми пријави да господин Жозеф Бонетал жели са мном да говори. Ја онда упитах: „Ко је тај господин?“ — „Не знам, господине, по свој прилици неки слуга!“ одговори ми мој послужитељ. И заиста, то је био неки послужитељ, који је хтео сад код мене да се погоди.

— Где сте до сад били у служби? запитах га ја.

— Код контесе Саморис.

— Али моја кућа ни мало не личи на њену.

— Знам, господине; па баш за то желео бих код вас, милостиви господине, да ступим; наситио сам се онаквих газда... код њих се може пробати, али не и остати.

— Пошто ми је тада заиста требао још један момак то се брзо с њиме погодих. После месец дана беше и госпођица Ивелина на тајанствен начин умрла. А сад чујте детаље тога несрећног случаја, које сам од Жозефа сазнао, који је опет чуо од своје пријатељице, грофичине собарице...

Једног вечера на некој забави, разговараху два новодошавша госта иза једних врата. Госпођица Ивелина, која је баш била свршила валцер, беше се наслонила баш поред истих врата, да мало одахне. Она два госта не приметеше је кад је стала и девојче је могло чути сав њихов разговор. Један је од њих питао другог:

— Али, ко је отац те младе девојке?

— Неки Рус, држим да се зове гроф Рувалов, али он више не посеђује матер.

— А ко је данас господар њеног срца?

— Енглески лорд, који тамо код прозора стоји; госпођица Саморис обожава га, као и мајка њена. Али грофичина љубав не траје дуго... месец дана... или највише шест недеља. У осталом, видите и сами да је број њених пријатеља и обожавалаца врло велики; сви облећу... а доста их је и изабраних!... Ах, то је врло амизантна прича...

— Од куд јој пак презиме Саморис?

— Од човека, кога је једино можда љубила; од неког берлинског банкера Самуела Мориса...

— Ах, она је узела почетни слог имена па га спојила с презименом?

— Да!

— Хвала вам на обавештењу. Кад све то знам, лакше ћу доћи до циља!

Каква је буре морала беснити у души младе девојке, која још није била ни за длаку скренула са пута врлине?... Какво очајање морало је заносити главу ове честите девојке?... Какве су муке мало по мало гасиле њену радост за животом, њен дражесни осмејак, целу њену срећу?... Каква ли је борба раздирала и цепала младо срце до оног момента, докле и последњи гост из салона није отишао?... То ми све, до душе, Жозеф није знао рећи. Али истог вечера Ивелина уђе у материну собу, која се већ спремила беше да легне, а и собарица беше већ изишла у ходник. Но ова чим угледа Ивелину бледу са укоченим погледом не могаде одмах отићи већ заста на вратима да ослушне.

— Мама, чуј ме, — говорила је Ивелина матери, — шта сам ноћас у салону чула!

И она јој исприча од речи до речи, што сам вам малочас ја испричао. Изненађена грофица у први мах није знала шта да одговори. За тим је енергично порицала, измисли неку причу и позва се на Бога као на сведока.

Млада девојка остави матер збуњена, али не и убеђена у истинитост материних речи. За тим је пазила на матер и пратила је у стопу.

Ја се, лично, сећам промене, код те девојке. Од онда постаде озбиљном и мирном, и гледала нас је вазда укоченим погледом, као да је хтела душу да нам прозре.

Једног вечера... више није сумњала; затекла је матер на делу... *in flagranti*. Хладно, као какав трговац, који закључује неки уговор, она је говорила:

— Чуј ме, мама, шта сам решила. Ми ћемо се обе повући из Париза и отићи ћемо на село и... живећемо повучено. Твоји адићари представљају читаву имаовину; ако ти пође за руком да се удаш за ког честитог човека, у толико боље, ако се то и са мном деси!... Не будеш ли пристала на овај мој предлог... убићу се!

Овога пута заповеди грофица својој кћери да иде одмах у постељу и да једном за увек прекине са тим саветима.

Ивелина јој одговори:

— Дајем ти месец дана рока за размишљање. У случају да за месец дана не променимо начин живота, ја ћу одузети себи живот, јер ми не остаје никакав изглед на доцнији поштен живот!

И оде.

Још читав месец дана играло се, коцкало се и суширало у кући Саморисове...

Ивелина је говорила, да има зубобољу и од суседних апотекара тражила је капљице хлороформа, које је и добила. Идућег дана је поновила захтев, и тако је за неколико дана напунила једну бочицу тога наркотичног отрова.

Једног јутра нађоше је у постељи хладну а лице јој беше ватом покривено...

Сандук јој је био венцима и цвећем обасут... а света је на погребу било толико, да су улице биле закрчене...

Да сам могао слутити, да ће она тако брзо приступити делу, верујте ми, да бих се брзо решио на женидбу с њом!

— А њена мати?

— О, она је и сувише плакала!... Али тек после недељу дана почела је опет дочекивати своје обожаваоце и избранике.

— А шта се говорило о смрти Ивелининој?

— Свашта и ништа!

Ј. Б. М.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

(86)

— Лепо, да вас оставим на миру.

— Боље да ми кажете, ако ви овамо долазите да пијете, и ако сте ми двапут накричили да и ја овде вама дођем, то онда зашто сте се сад, кад сам ја са улице гледао у прозор, крили и хтели отићи? То сам врло добро опазио.

— Хе-хе! А зашто сте ви, кад сам ја онда стајао на вашем прагу, лежали на својој софи са затвореним очима и претварали се као да спавате, а нисте снавали? То сам врло добро опазио.

— Ја сам могао имати... узрока... ви то знате и сами.

— И ја сам могао имати својих узрока, ма да их ви и не знате.

Раскољников спусти десну руку на сто, подупре прстима свој подбрадак и упршти поглед у Свидригајлова. Мало га посматраше у лице, које га свагда и пређе поражаваше. То беше лице некако необично, налик масци; бело, румено, с руменим, црвеним уснама, са јасно плавом брадом и са још доста густом плавом косом. Очи беху некако и сувише плаве, а поглед некако и сувише тежак и непокретан. Нешто страшно, немилу беше у томе лицу лепом и необично младачком према годинама. Одело у Свидригајлова беше кицошко, легње, лако, а нарочито беше Свидригајлов кицош у рубљу. На прсту му велики прстен с драгим каменом.

— Нећу се зар још и с вама петљати, рече намах Раскољников упадајући с грчевитим нестрпљивим правцем у искрен тон, — премда сте ви, можда, најопаснији човек, ако уштеднете да шкодите, али ја нећу себе више да крхам. Ја ћу вам сад показати, да ја не чувам себе, како ви, вероватно, мислите. Па знајте, дошао сам да вам у очи кажем, ако се ви држите својих досадањих намера односно моје сестре, и ако с тога мислите да се чиме окористите, оним, што је у потоње време открито, то ћу вас ја убити пре, него што ме ви пошашете у затвор. Моја је реч тврда, ви знате, да ја умеам одржати. Друго, ако ви желите штогод, да ми саопштите, — јер се мени све једнако чини као да хоћете нешто да ми кажете, — то саопштавајте што пре, јер је време скупо, па можда ће врло убрзо бити већ и доцкан.

— Али куда се тако журите? запита Свидригајлов посматрајући га радознало.

— Сваки има своје путе, одговори Раскољников суморно и нестрпљиво.

— Па овога часа сами сте изазвали искрен говор, а већ на прво питање нећете да одговорите, примети Свидригајлов с осмејком. — Вама се једнако чини да ја имам неких намера, па с тога ме и гледате са сумњичењем. Али шта, у вашем положењу то је сасвим појмљиво. Али ма како да желим зближити се с вама, ипак нећу се лаћати посла да вас уверим о обратном. Хвала Богу, и не вреди, а нисам ни намеран баш ни о чем нарочито да говоримо.

— Па онда зашто сам вам тако потребан? Јер ето сте ме пратили и посматрали.

— Та просто као радозналац, ради посматрања. Свиђате ми се просто са фантастичког стања вашег, — ето шта је! Осим тога, ви сте брат личности, која ме веома интересовала, па, најзад, од те исте личности ја сам у своје време врло много слушао о вама, по чему сам и закључио, да ви имате велики утицај на њу; а зар је то мало? Хе-хе-хе! Уосталом, признајем, ваше је питање за ме веома уплетено, да ми је тешко на њ одговорити. Ето, на пример, зар сте ви к мени дошли сад само послом, а не због чега *новог*? Зар није тако? Је ли тако? Наваљиваше Свидригајлов с лукавим осмејком.

— Е па, замислите сад, да сам и ја сам, долазећи амо, још у колима, рачунао на вас, е ћете ми ви рећи штогод *ново*, и да ће ме срећа послужити да штогод позајмим. Јер богаташи смо!

— Шта да позајмите?

— Како да вам кажем? Зар ја то знам. Видите, проведем све време у каквој гостионици, и то ми је слатко, то јест, не баш слатко, али тако треба гдегод седети. Ну, ето макар била та весела Каћа, — видели сте је?... Ну, да сам бар најест, на пример, прави гастроном, него ето видите шта могу да једем! (Он претом угре у угао, где на столићу у лимену тањирџи

стојаху остаци ужасног бифтека с кромпиром). Збиља, јесте ли јели? Ја сам се заложко, и више нећу. Вино, на пример, не пијем нимало. Осим шампањског ни које друго, па и шампањскога за све вече само једну чашу, па и то глава ме боли. То сам ја сад наручио, да се поткрепим, јер се некуда спремам, и ви ме видите у особитом расположењу. С тога сам се малочас и крио као ђаче, јер сам мислио да ћете ме омести, али, чини ми се (он извади часовник) да могу с вама остати један час, сад је четири и по. Верујете ли, да ће бар штогод бити, или спахија, или глава дома, улан, фотограф, новинар... ништа, никакве стручности! Понекад је и досадно. Одиста, мислио сам, да ћете ми казати штогод ново.

— Али ко сте ви и зашто сте овамо допутовали?

— Ко сам ја? Ви знате: племић, служио сам две године у коњици, после сам тако тек овде по Петрограду лутао, после сам се оженио Мартом Петровном, и живео у селу. Ето моје биографије!

— Ви сте, мислим, играч карата?

— Не, какав играч. Ја сам лажни играч, варалица, нисам играч.

— А ви сте били варалица?

— Јест, био сам и варалица.

— Како, вас су тукли?

— Десило се. Што?

— Па, мора бити, могли су изазвати на дуел... ну о нште то оживљава.

— Не противуречим вам, а при том, нисам вешт философирању. Признајем вам, ја сам овамо дошао највише због жена.

— Тек што сте погребли Марту Петровну?

— Па да, насмехну се Свидригајлов с победном отвореношћу. — Па шта? Ви канда налазите нешто ружно у томе, што ја о женама тако говорим?

— То јест, да ли ја налазим или не налазим што рђаво у разврату?

— У разврату! Гле, куда ви одосте! Него, уосталом, по реду ћемо, прво да вам одговорим односно жена уопште; знате, вољан сам да ћеретам. Реците, зашто да се уздржавам? Зашто ли да се уклањам од жена, ако су ми оне у вољи? Бар, забава је, занимање.

— И тако ви овде једино на разврат смерате?

— Е па, што, па и на разврат! Ви о разврату. И волим, уосталом, отворено питање. У разврату је бар нешто стално, основано и у природи и неподвргнуто фантазији, нешто што вазда као жива жеравица постоји у крви, што вечито распирује и пожиже, што можда задуго, и годинама, не да се тако брзо утулити. Признајте и сами, зар то није занимање своје врсте?

— А чему се ту има радовати? То је болест, и то опасна.

(Наставиће се.)

ПРЕСТАЛА ПОТРЕБА

Славимир — Славко — Пантовић, чија је слика изашла у прошлом броју нашега листа, ухваћен је у Пироту и спроведен Управи града Београда. Тако исто похватани су: Светислав Петровић звани „Љупче Параћинац“ и Јован Петровић звани „Шобота“ коцкари, који су 9 тек. месеца на веома вешт начин украли 610 динара Урошу Јовановићу земљоделцу из Парцана.

Остао је једино непронађен Драгољуб Милојевић звани „Јагодинче.“

Аксентије Чоловић, за кога смо у другом броју нашег листа јавили, да се тражи, ухваћен је и престала је потреба за даље тражење његово.

Божидар Јовановић, бив. ђак V разреда гимназије, за кога смо у другом броју јавили да је нестало, према донетом опису пронађен је у Софији, у Бугарској, и помоћу полицијских власти предат родитељима. УБр. 1460.

П О Т Е Р А

Александар Матејић, бив. калфа бакалски у Београду, извршио је пр. године нехатно убиство, због чега је пресудом

првостепеног суда за варош Београд од 9 септембра 1900 год. Бр. 18762, и Апелационог суда од 4 децембра исте год. Бр. 4807, — које су и извршне постале, осуђен на месец дана затвора и на плаћање кривичних трошкова. Па како је Александар незнано куда отумарао, те се над њим напред поменуте пресуде нису могле извршити ни по кривичној ни по грађанској части, то Упр. гр. Београда актом Бр. 4631, моли све полицијске власти, да Александра потраже и нађена њој стражарно спроведу.

Петар Филипеско, родом из Земуна, поданик аустро-угарски, има 45 год., средњег стаса, сувоњав, смеђ, издаје се за пиљара, прогнат је новембра месеца пр. год. на свагда у Аустро-Угарску, а по пресуди кварта дорђолског од 21 истог месеца Бр. 14774. Прогнат је с тога, што је покушао, да на варљив начин измами од једног оvd. лица повећу суму новаца, те да са истима, тобож, купи од неких личности из Аустро-Угарске машину за прављење лажних српских новчаница. Пре овога, Филипеско је у Аустро-Угарској био осуђен на две године робије због прављења лажног новца. Сазнаје се да се овај неваљалац поново вратио у Србију, па с тога У-права гр. Београда овим позива све полицијске, а нарочито пограничне власти, да на њега обрете најстрожу пажњу, а у случају проналаска, да га ухвати и њој стражарно спроведу с позивом на акт Бр. 2111.

Ноћу, између 15 и 16 т. мца. ов. год. непознате лопуже обиле су зид куће Милана Кнежевића, из Врчина, ср. грочанског као и сандук нађен у соби па из истих покрали: 3 дуката цесарских у злату, бушена, 3 дин. у сребру и 3 дин. ситнине, једну велику вунену мараму у вредности 4 дин. и једну кутију белог шећера до 5 кгр. у вредности 4 дин. Начелник среза грочанског, окр. београдског, актом од 17 ов. м. Бр. 1182, моли све полицијске власти, да у случају проналаска лопова, стражарно спроведу њему с позивом на предњи број.

Непознати лопови ноћу, између 10 и 11 тек. месеца извршили су опасну крађу г-ђи Даринки Радвановићки, мех. из Малог Пожаревца и однели 20 динара у готову, признаницу од 34 динара по којој је дужник Милоје Петровић из Сенјаје, 20 кгр. и цак млевене соли и другог разног бакалског еспана у вредности 248 динара. Начелник среза грочанског актом бр. 1072 моли све полицијске власти да крађивце и покрађу потраже и по закону поступе. УБр. 4459.

Тасу Миленковића, тежака из Бувца (општине медвеђске) тражи начелство округа врањског, да га узме на одговор за дело казнимо по § 147 крив. закона. Па како се истом Таси не зна место становања, јер је незнано где отумарао, то начелство актом бр. 1676 моли полицијске власти да Тасу потраже и по проналаску њему спроведу. УБр. 4482.

Душан Миловановић, бив. практикант, а у последње време дијурниста српских државних железница, учинио је фалсификат, зашта се има узети на одговор. Па како је он отумарао незнано где, то се Управа града Београда актом бр. 1927 обраћа свима полицијским властима, да Душана потраже и нађена њој стражарно спроведу,

Дема Панић, ковач из Брачина извршио је 7 ов. месеца крађу стоке и других ствари Божињу Радуловићу из Шетке, па по том побегао, пошто је покрађу оставио код своје таште — где је и нађена. Начелство округа крушевачког актом Бр. 1760 моли све полицијске власти да Дему потраже и нађена њему стражарно спроведу. Деми је 25 година, стаса средњег, у лицу црномањаст, бркова малих црних, браде шиљасте кратке, сувоњав. УБр. 4695.

Непознати лопов увукао се ноћу између 26 и 27 пр. мес. у магацин Васе Ковачевића, трг. из Шапца, а одатле у дућан

и из чекмежета украо 1 полунаполеон, 10—12 дин. ситнине, два револвера, пола кутије папира и нешто дувана; за тим је покушавао да пробije касу; али није успео. Начелство округа подринског актом бр. 1415 моли све полицијске власти, да за крађивцем и покрађом трагају и у случају проналаска по закону поступе. УБр. 4762.

Јовица — Јован Васовић — Васић, Циганин, ковач из Дуба, пресудом начелства окр. ужичког од 14 јуна пр. године Бр. 8527, кажњен је са 60 динара или 12 дана затвора, због кријумчарења дувана, која је и извршном постала. Али како је осуђени незнано где отумарао, то се пресуда није могла извршити; па зато начелство актом бр. 1817 моли све полиц. власти да именованог потраже и нађена њему спроведу. УБр. 4594.

Петар Јовановић, Циганин — цамбас ноћу у очи 1 децембра пр. год., украо је две кобиле, амове и још неке ствари из качаре Јанка Гмитровића тежака из Доње Раче, па побегао. Али он доцније буде ухваћен заједно с покрађом у Петровцу, но кад је било у спроводу за Рачу, он у путу побегне испред спроводника, те се ни до данас није могао пронаћи. Право му се место рођења не зна; мисли се да је из Бугарске. Њему је 40 година, ожењен је и има четворо деце, стаса обичног, очију црних, без браде, а бркова ретких и жутих, по лицу рошав од богиња, одевен у сељачко одело. Начелник среза лепеничког актом бр. 2397 моли све полицијске власти, да Петра потраже и нађена њему стражарно спроведу и то што пре, јер су саучесници његови у притвору. УБр. 4570.

Т Р А Ж И С Е

Батарица — Катица кћи Марије Радосављевић из Београда са станом у Иванковачкој улици бр. 13, ученица школе за женске радове, која је под управитељством г. Стевана Максимовића, побегла је 13 ов. мес. незнано куда. Њој је 15 година, стаса средњег, у опште смеђа, на десној руци има велику белегу од засекотине. Била је одевена у браон хаљини са штепом од белог конца и црном јакету, а на глави је имала шал. Управа града Београда расписује тражење за њен проналазак и ако се пронађе, да се упути њеној матери или Управи с позивом на Бр. 4502.

Димитрије — Мита — Здравковић, калфа ковачки из Лесковца, отишао је од своје куће у месецу децембру прошле године, и нико не зна где се он сада налази. Начелство округа врањског актом бр. 2014 моли све полицијске власти да Димитрија — Миту потраже и ако се не налази у служби да то јаве начелству, а ако је без службе, онда да га спроведу начелнику среза лесковачког с позивом на Бр. 2798. Мити је 16 година, средњег стаса, добро развијен, црномањаст, црне косе, обрва крупних црне; одевен је био у капуту карираном — од парафинског шајака, панталонама од домаћег шајака чађаве боје са црним пругама, антерији од бугарског шајака без пруге, на глави шајкачу а на ногама војничке преправљене цокуле. УБр. 5038.

Велисав Вујић, тежак из Врбе, који је био у среском притвору због опасне крађе, побегао је 19. ов. мца. Њему је 24 године, стаса високог, смеђе косе, дугуљастих образа, има лутајући поглед, малих бркова, браде густе — црне — шиљасте; одевен у чакшире и гуи, половну шубару на глави и на ногама опанке. Начелник среза жичког актом бр. 2146 моли све полицијске власти, да Велисава потраже и с нађеним по закону поступе. УБр. 5035.

Јанаћко Дим. Стојковић, родом из Цепа, по занимању келнер, има да се упути у команду на одслужење свога рока, па пошто се није могао пронаћи, то начелник среза масуричког актом бр. 832 моли све полицијске власти да Јанаћка потраже и нађена њему упути. Јанаћку је 21 година, омален, смеђе косе, плавих очију. УБр. 5117.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

У накнаду за један неиздавати број, идуће недеље изићи ће два броја уједно.

Молимо оне среске начелнике који нам још не измирише дуг од прошле године, да то учине у најкраћем року.